

Öncelikle soruyu ve cevabı olduğu gibi paylaşıyorum:

Ahzab suresi 36. ayetinden peygamberimizin de hüküm verebileceğini anlıyorsak, aynı mantıkla Tevbe suresi 1. ayeti nasıl açıklayabiliriz?

Ahzab suresi 36. ayetinden peygamberimizin de hüküm verebileceğini anlıyorsak, aynı mantıkla Tevbe suresi 1. ayeti nasıl açıklayabiliriz? Bu ayette geçen ihtar nasıl hem Allah hem de elçisi tarafından ediliyor? Haşa kararları ortak mı alıyorlar ? Eğer ihtar sadece Allah tarafından ediliyor ve elçisi tarafından iletiliyor ise, Ahzab suresi 36. ayeti de aynı şekilde mi yorumlanmalı? Yani hüküm koyan Allah'tır ve onu ileten elçisidir (yani peygamber hüküm koyamaz) şeklinde mi anlamalıyız? "Allah ve elçisi" ifadesi her iki ayette farklı mı yorumlanmalı?

Değerli kardeşimiz;

Ahzab suresinin 36. ayetinin meali şöyledir: **"Allah ve Resulü herhangi bir meselede hüküm bildirdikten sonra, hiçbir erkek veya kadın müminin, o konuda başka bir tercihte bulunma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne isyan ederse besbelli bir sapıklığa düşmüş olur."** Bu ayetin nüzul sebebi olarak zikredilen ve en çok kabul gören hadise, Hz. Zeyneb'le ilgilidir. Hz. Peygamber halasının kızı olan Zeyneb binti Cahş'ı Zeyd b. Harise için istemeye gitmişti. Ancak, Zeyneb ve kardeşi buna rıza göstermediler. Zeyd gibi bir köleye tenezzül etmediler. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu. Dolayısıyla, bu konuda **"Resulullah'ın herhangi bir konuda hüküm vermesi durumunda hiç kimsenin ona aykırı hareket etmesinin caiz olmadığı"** vurgulanmıştır. Ayette "Allah'ın isminin de zikredilmesi, Hz. Peygamberin saygınlığını vurgulamaya yöneliktir. (Beydavî, ilgili yer) Bunun anlamı şudur: Allah'ın elçisi hangi konuda bir karar verdiyse, o karar aynı zamanda Allah'ın da razı olduğu bir karardır. (Şayet bazı yanlış içtihat yaparsa da derhal düzeltilir). Bu sebeple peygamberin emir ve yasakları, Allah'ın da emir ve yasaklarıdır. (İbn Aşur, ilgili yer) Özetle bu ayette: Karşı çıkanların tehdit edildiği hükmün sahibi Hz. Peygamberdir. Allah'ın da burada zikredilmesi, Hz. Peygamberin Allah'ın kabul etmediği bir hükmü benimsemesinin söz konusu olmadığını vurgulamak ve Hz. Peygamberin Allah katındaki saygın yerine işaret etmek içindir. **"Allah ve Resulünden, kendileriyle anlaşma yaptığınız müşriklere son ihtar!"** (Tebve, 1) mealindeki ayette de aynı tema işlenmiştir. Bu ayetle başlayan Tevbe suresi, müşriklerle müslümanlar arasında akdetmeyi ön gören bir

anlaşmanın manifestosudur. Bu gibi anlaşmalar, insanlar arasında cereyan eder. Anlaşmanın bir tarafı müşrikler, diğer tarafı ise müslümanları temsilen Hz. Peygamberdir. Her zaman olduğu gibi, Hz. Peygamberin yaptığı anlaşmalar ancak Allah'ın izniyle tahakkuk eder. Bu sebeple, ayette "Allah ve resulünden kendileriyle anlaşma yaptığınız müşriklere son ihtar!" şeklinde bir ifadeye yer verilmiştir. (bk. İbn Kesir, İbn Aşur, ilgili yer) - Evvela, ayette meal olarak yer alan **"kendileriyle anlaşma yaptığınız müşrikler"** ifadesinden, Hz. Peygamberin bu surenin inişinden önce müşriklerle yaptığı bir anlaşmanın olduğunu göstermektedir. - İkinci olarak, Surenin 4. ayetinde meal olarak yer alan **"Ancak kendileriyle antlaşma yapmanızdan sonra, şartları hiç bir şey eksiltmeksizin tamamen yerine getiren..."** ifadesi de Hz. Peygamberin bu surenin inişinden önce müşriklerle anlaşma yaptığı ve bu surenin de söz konusu anlaşmayı pekiştirmek için indiğini göstermektedir. Bu açık-seçik gerçekler ortada iken, soruda **"Haşa kararları ortak mı alıyorlar.."** şeklinde bir tereddüde mahal yoktur. - Sorudan anlaşılan bir tereddüdü de ortadan kaldırmak için şu bilgiyi de yeniden hatırlamakta fayda vardır. Meallerini vereceğimiz ayetler ve sahih hadisler Hz. Peygamberin sünnetinin de bir teşri kaynağı olduğunu göstermektedir: **"Ey iman edenler, Allah'a itaat edin. Peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de (itaat edin). Eğer Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsanız, aranızda herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz, onu Allah'a ve elçisine götürün. Böyle davranmanız, daha iyidir ve sonuç itibariyle daha güzeldir."** (Nisa, 4/59) **"Peygamber size her ne getirirse onu alın, sizi neden menederse ondan da sakının."** (Haşir, 59/7) **"Kim Resûlullah'a itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur."** (Nisâ, 4/80) **"Ey iman edenler! Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin. Kur'ân'ı ve Resûlullah'ın öğütlerini işitip durduğunuz halde ondan yüz çevirmeyin!"** (Enfâl, 8/20) **"Haberiniz olsun! Bana Kitab (Kur'an) verildi ve onunla birlikte onun bir misli/gibisi (sünnet) dahi verildi."** (Ebu Davud, Sünnet, 6) **"Sakın herhangi birinizi -karnı tok-, koltuğuna kurulmuş olup, kendisine emir veya nehiylerimden biri gelip de 'Biz, onu bilmeyiz; Allah'ın kitabında ne bulursak ona uyarız.' derken görmüş olmayayım,"** (Ebû Dâvûd, Sünnet, 6) **"Şunu iyice belleyin ki, muhakkak ki Allah'ın Resulü'nün haram kıldığı da Allah'ın haram kıldığı gibidir."** (Tirmizî, ilim, 10) Son olarak şu ayeti de hatırlayalım: **"Ey iman edenler, Allah'a itaat edin. Peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de (itaat edin). Eğer Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsanız, aranızda herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz, onu Allah'a ve elçisine götürün. Böyle davranmanız, daha iyidir ve sonuç itibariyle daha güzeldir."** (Nisa, 4/59) İslam alimlerine göre, bu ayette söz

konusu edilen “**aranızda herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz, onu Allah’a ve elçisine götürün**” mealindeki emirden maksat, işi Allah’ın kitabı Kur’an ile, hayatta olduğu müddetçe Hz. Peygamber(a.s)’in kendisi, vefatından sonra ise, onun sünnetine göre çözmek demektir. (Abdulğani Abdulhalık, Hücciyetu’s-Sünne, 298) İmam Şafiî de bu ayetin yorumunda şunları söylemiştir: Ayette geçen “**İtaat**” kelimesinin Allah için olduğu gibi, Hz. Peygamber (a.s) için de ayrıca tekrarlanması, O’nun **Kur’an’ın dışında yaptığı emir ve yasaklarına karşı da itaat etmenin gereğine** işaret etmek içindir. “Sizden olan emir sahiplerine de” ifadesinde görüldüğü üzere, emir sahipleri için ayrıca bir “itaat” kelimesinin kullanılmaması, aksine cümle içerisinde (atıf yoluyla) Allah ve Resûlüne karşı yapılması istenen itaate tâbi kılınarak ifade edilmesi, onlara yapılacak itaatin mutlak olmayıp, Allah’ın kitabı ve elçisinin sünnetine uyma şartına bağlı olduğunu göstermek içindir. (İmam Şafii, er-Risale, 79-80) İlave bilgi için tıklayınız: [**Peygamberimiz \(asv\)’in haram kılma yetkisi var mıdır? “Peygamberin haram kıldığını, Allah da haram kılmıştır.” sözü hadis midir? Peygamber Efendimiz \(sav\)’in Kur’an’ın açıklayıcısı olduğuna dair ayetler var mıdır? Sünnetin bağlayıcılığı, örnek alınması ve kaynağının vahiy olup olmadığı konusu...**](#)

Selam ve dua ile... [Sorularla İslamiyet](#)

Benim cevabım: Öncelikle ayetin Arapçasına ve değişik çevirilere bakalım.

Tevbe 1: Berâetun mina(A)İlâhi verasûlihi ilâ-Ilezzîne ‘âhedtum mine-İmuşrikîn(e)

Bir ültimatum; Allah ve Resûlünden, muahede ettiğiniz müşriklere: (Elmalılı orjinal)

Allah ve Elçisinden, andlaşma yaptığınız müşriklere ihtardır. (Süleyman Ateş)

Allah ve Resulünden kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz müşriklere bir ihtar (Diyanet Vakfı)

Müşriklerden antlaşma yaptığınız kimselere Allah ve Resulünden ihtar: (Ümit Şimşek)

Bu, ALLAH ve elçisinden, kendileriyle anlaşıp yapmış bulunduğunuz putperestlere bir ültimatodur (Edip Yüksel)

Yazı hacmen biraz büyüyecek ama yukarıdaki soruyu ve cevabı tekrar kopyalayarak benim cevabımı da parantez içerisinde kırmızı bold ifadelerle

vermek istiyorum:

Ahzab suresi 36. ayetinden peygamberimizin de hüküm verebileceğini anlıyorsak, aynı mantıkla Tevbe suresi 1. ayeti nasıl açıklayabiliriz? Bu ayette geçen ihtar nasıl hem Allah hem de elçisi tarafından ediliyor ? Haşa kararları ortak mı alıyorlar ? Eğer ihtar sadece Allah tarafından ediliyor ve elçisi tarafından iletiliyor ise, Ahzab suresi 36. ayeti de aynı şekilde mi yorumlanmalı? Yani hüküm koyan Allah'tır ve onu ileten elçisidir (yani peygamber hüküm koyamaz) şeklinde mi anlamalıyız? "Allah ve elçisi" ifadesi her iki ayette farklı mı yorumlanmalı?

(Soruyu irdeleyelim: Eğer Kur'an çelişkisiz bir Kitap ise -ki öyle- biz Ahzab 36'da kavuştuğumuz anlayışı Tevbe 1'de de bulabilmeliyiz. Ya da Tevbe 1'de ulaştığımız anlayışı Ahzab 36'da da anlayabilmeliyiz.

Yani Ahzab 36'ya A dersek ve Tevbe 1'e B dersek ve "Allah ve Resulü" ifadesinden anlamamız gereken duruma da X dersek; A= X ile B=X 'dir. Yani A'da da B'de de X'i uygular isek; aynı anlam çıkmalı.

İddia edilen şu: Ahzab 36'da X= Peygamber de Kuranda yazılı olanın dışında hüküm verebilir ise Tevbe 1'de X = Peygamber'e Kuran'da yazılı olanın dışında hüküm verebilir.

Önermemizi kurduğumuza göre diyebiliriz ki, B önermesinden edineceğimiz X, aynı şekilde A'ya da uymalıdır. O halde öncelikle B'deki X'i bulacağız ve A'ya uygulayacağız. Sorudan bu anlaşılıyor.)

Değerli kardeşimiz; Ahzab suresinin 36. ayetinin meali şöyledir: **"Allah ve Resulü herhangi bir meselede hüküm bildirdikten sonra, hiçbir erkek veya kadın müminin, o konuda başka bir tercihte bulunma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne isyan ederse besbelli bir sapıklığa düşmüş olur."** Bu ayetin nüzul sebebi olarak zikredilen ve en çok kabul gören hadise, Hz. Zeyneb'le ilgilidir. Hz. Peygamber halasının kızı olan Zeyneb binti Cahş'ı Zeyd b. Harise için istemeye gitmişti. Ancak, Zeyneb ve kardeşi buna rıza göstermediler. Zeyd gibi bir köleye tenezzül etmediler. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu. Dolayısıyla, bu konuda **"Resulullah'ın herhangi bir konuda hüküm vermesi durumunda hiç kimsenin ona aykırı hareket etmesinin caiz olmadığı"** vurgulanmıştır. Ayette "Allah"ın isminin de zikredilmesi, Hz. Peygamberin saygınlığını vurgulamaya yöneliktir.

(Beydavî, ilgili yer) Bunun anlamı şudur: Allah'ın elçisi hangi konuda bir karar verdiyse, o karar aynı zamanda Allah'ın da razı olduğu bir karardır. (Şayet bazı yanlış içtihat yaparsa da derhal düzeltilir). Bu sebeple peygamberin emir ve yasakları, Allah'ın da emir ve yasaklarıdır. (İbn Aşur, ilgili yer) Özetle bu ayette: Karşı çıkanların tehdit edildiği hükmün sahibi Hz. Peygamberdir. Allah'ın da burada zikredilmesi, Hz. Peygamberin Allah'ın kabul etmediği bir hükmü benimsemesinin söz konusu olmadığını vurgulamak ve Hz. Peygamberin Allah katındaki saygın yerine işaret etmek içindir.

(Verilen cevaba, B'deki X'i bulmaya çalışılırken konuya A'daki X'ten ne anlamamız gerektiği husunda bir açıklama ile başlanılıyor. Yani önerme baştan koşullandırılıyor. Oysa ki öncelikle aramamız gereken B'deki X idi. A daki X'i de arayabiliriz o sorun değil fakat soruda B'deki X'e odaklandığı için anlıyoruz ki problemi çözmede Tевbe 1'deki (B) X'in özel bir önemi var. Bu yüzden metodolojik bir hata yapılmış. Öte yandan nüzul sebebi denilen zanni bir delil ile A'daki X koşullandırmaya çalışılmış, soru gereği öncelikle B'ye yani Tевbe 1'e bakılmalıydı)

“Allah ve Resulünden, kendileriyle anlaşma yaptığınız müşriklere son ihtar!” (Tevbe, 1) mealindeki ayette de aynı tema işlenmiştir. Bu ayetle başlayan Tевbe suresi, müşriklerle müslümanlar arasında akdetmeyi ön gören bir anlaşmanın manifestosudur. Bu gibi anlaşmalar, insanlar arasında cereyan eder. Anlaşmanın bir tarafı müşrikler, diğer tarafı ise müslümanları temsilen Hz. Peygamberdir. Her zaman olduğu gibi, Hz. Peygamberin yaptığı anlaşmalar ancak Allah'ın izniyle tahakkuk eder. Bu sebeple, ayette “Allah ve resulünden kendileriyle anlaşma yaptığınız müşriklere son ihtar!” şeklinde bir ifadeye yer verilmiştir. (bk. İbn Kesir, İbn Aşur, ilgili yer) – Evvela, ayette meal olarak yer alan **“kendileriyle anlaşma yaptığınız müşrikler”** ifadesinden, Hz. Peygamberin bu surenin inişinden önce müşriklerle yaptığı bir anlaşmanın olduğunu göstermektedir. – İkinci olarak, Surenin 4. ayetinde meal olarak yer alan **“Ancak kendileriyle antlaşma yapmanızdan sonra, şartları hiç bir şey eksiltmeksizin tamamen yerine getiren...”** ifadesi de Hz. Peygamberin bu surenin inişinden önce müşriklerle anlaşma yaptığı ve bu surenin de söz konusu anlaşmayı pekiştirmek için indiğini göstermektedir. Bu açık-seçik gerçekler ortada iken, soruda **“Haşa kararları ortak mı alıyorlar..”** şeklinde bir tereddüde mahal yoktur.

(B'deki X'i bulmak adına aramamız gereken husus daha önceden bir anlaşma yapıp yapılmadığı değildir.

İfadeye dikkat: Allah ve Resulünden “kendisi ile daha önce anlaşma yapmış olduğunuz müşriklere” bir ihtar/uyarı/ultimatom!!

Kimden ? = Allah ve Resulünden

Ne? = İhtar

Kime? = Daha önce anlaşma yaptığınız müşriklere

Burada söz konusu olan şey “anlaşma” değil; “ihtar/ultimatom” dur. Dolayısı ile yukarıdaki yapılan açıklama, X'i açıklamamaktadır. Kaldı ki cevap “Bu ayetle başlayan Tevbe suresi, müşriklerle müslümanlar arasında akdetmeyi ön gören bir anlaşmanın manifestosudur.” şeklinde bir ifade ile başlıyor. Yani “bu manifesto” diye ifade edilen “ihtar/ultimatom”u kim hazırlamıştır? Allah ve Elçisi beraber hazırlamıştır dersiniz “haşa” demek zorunda kalırsınız, ancak burada Allah ve elçisi denmesi durumu (yani X) Allah'ın anlaşmayı bozan müşriklere yönelik bir ihtarıdır ve bunu ileten Elçi olduğu için yani bu ultimatomu insanlar Elçi aracılığı ile duyduğu için “Allah ve Elçisi kullanımı (yani X) bu şekildedir, bu anlamdadır dersiniz X'e yönelik bir “haşa”sız bir anlama kavuşmuş olursunuz.

Şimdi bulduğumuz bu X'i A'ya (yani Ahzab 36'ya) uygularsak; bu ayetteki ifadenin de Elçi'nin ayrı Allah'ın ayrı hükümler vereceği şeklinde değil de Allah'ın hükümlerini katmadan eksiltmeden Elçi'nin ileteceğini bu yüzden de müminlerin tercih belirtme haklarının olmadığı şeklinde anlamak çelişkisiz anlam açısından tercih edilmesi gerekendir)

Sorudan anlaşılan bir tereddüdü de ortadan kaldırmak için şu bilgiyi de yeniden hatırlamakta fayda vardır.Meallerini vereceğimiz ayetler ve sahih hadisler Hz. Peygamberin sünnetinin de bir teşri kaynağı olduğunu göstermektedir:

Yazının devamına sanırım cevap vermeye gerek yok! Çünkü soru B'deki X üzerine idi. “Allah ve Resulüne” ifadesi geçen diğer ayetler için konuyu tedebbür etmek isteyen (bu Kuranın bizlere bir emridir, derinlemesine incelemek anlamına gelir) bazı insanların içerisinde belki bir şüphe kalabilir ama Tevbe 1'de bize verilen X diye belirttiğimiz duruma ilişkin mantık, diğer ayetleri de nasıl anlamamız

gerektiğini zaten ortaya koyuyor ve şüpheleri tamamen ortadan kaldırıyor. Tabi meseleyi anlamamak için “yok orada beraber yaptıkları anlaşma, falan rivayette buyruldu ki” diye ille de Kuranın dışına taşacaksanız bu da sizin bileceğiniz bir iş.

Saygılarımla..

Bu yazı da konu ile ilgili :

[Nebi ve Resul Farkı](#)

•

[Peygambere itaat nedir?](#)